

te spannen vanwege 'tendentieuze en stigmatiserende uitspraken'. Lakeman zelf herinnert zich tien jaar later 'overwegend positieve reacties, zij het dat sommige commentatoren het onethisch vonden dat ik de kosten van immigratie had berekend'. Volgens hem staat zijn berekening nog steeds in grote lijnen overeind.

'Lakemans werkwijze was wat grof,' zegt Hans Roodenburg. 'Het was een schets op de achterkant van een sigarendoos. Maar zijn pionierswerk verdient ook waardering.' De econoom Roodenburg, destijds werk-

zaam bij het Centraal Planbureau (CPB), verdiept zich sinds medio jaren negentig ook in de kosten en baten van immigratie. Het resulteerde in 2003 in een CPB-rapport dat de kosten van iedere nieuwe niet-westerse allochtoon van vijftiengintig jaar en ouder raamde op drieënveertigduizend euro. Het onderzoek probeerde ook af te rekenen met het heersende idee dat immigratie een oplossing zou zijn voor de vergrijzing. Roodenburg is van mening dat er wel degelijk een goede schatting gemaakt kan worden van de kosten van immi-

gratie. 'Belastinginkomsten, arbeidsparticipatie, inkomen en gebruik van sociale voorzieningen vormen de belangrijkste indicatoren. Die kunnen we allemaal berekenen. Maar dan moet je de hele levensloop van de immigrant meenemen, en niet slechts vijf jaar vooruit willen kijken, zoals de PVV.'

ENORME BEDRAGEN

Alle onderzoeken naar de kosten van immigratie kregen telkens dezelfde ontvangst uit de politiek: ooverdovende stilte. 'Ik heb des-

ALLEREERST | BINNENLAND

tijds nergens een reactie gelezen van minister Brinkman op ons rapport,' zegt Carlo van Praag. Pieter Lakeman zegt indertijd 'geen enkele politieke reactie' te hebben gekregen op zijn boek. Ook Hans Roodenburg was verbaasd dat de politiek zijn bevindingen op geen enkele manier oppikte. 'Zelfs al kleven er bezwaren aan dit soort berekeningen, zoals het risico van stigmatisering, dan nog zou ik als politicus over deze informatie willen beschikken. Het gaat bij immigratie om enorme bedragen. Je wilt toch weten wat je beleid kost en oplevert? Zeker nu, in deze niet al te rooskleurige economische tijden.'

Deze keer roert de politiek zich wel. De meeste partijen hebben hun – overwegend afkeurende – geluid laten horen. Maar of het kabinet een serieuze poging gaat doen om de vragenlawine van Kamerlid Fritsma te beant-

woorden, is voorlopig nog onduidelijk. De PVV zelf zal het waarschijnlijk weinig kunnen schelen. De inmiddels traditionele zomerstunt is gelukt. Bovendien denkt Fritsma zelf het antwoord op zijn vragen al te weten. In een debat met minister Van der Laan (Wonen, Wijken en Integratie) zei hij vorige maand dat niet-westerse allochtonen de staat al zo'n honderd miljard euro zouden hebben gekost.

Onderzoeker Roodenburg is blij dat de

kosten van immigratie eindelijk onderwerp zijn van publiek debat. 'Maar het is ongelukkig dat deze vraag nu geassocieerd wordt met de PVV, een partij die niet populair is bij het politieke establishment. Het risico is nu dat een op zich nuttige discussie in de kiem gesmoord wordt.' Hij hoopt dat het kabinet toch een serieuze poging zal doen om Fritsma's vragen te beantwoorden. 'Anders is het een gemiste kans.'

'JE MOET NIET SLECHTS VIJF JAAR VOORUIT WILLEN KIJKEN, ZOALS DE PVV'

den, ook van buiten Europa. 'Ik heb de indruk dat het kostenbewustzijn van politici als het om immigratiebeleid gaat op zijn zachtst gezegd niet erg hoog is,' reageerde Hans Roodenburg, een van de auteurs van het CPB-rapport, vorige week bij de Wereldomroep.